

การพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิภาพ
แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
Development for Academic Affaire Administration for Prapariyattidhamma Scholl
in the Several Education Section Under Office of National Buddhism

พระมหาวรวิทย์ ภูเขมา¹
ผศ. ดร. กชพร นานาผล²
อาจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิภาพ 2) เพื่อสร้างและพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียน พระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิภาพ 3) เพื่อทดลองใช้ระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร ครูวิชาการ จำนวน 404 คน จาก 202 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกผลการสนทนากลุ่ม แบบประเมิน แบบสังเกต แบบบันทึกการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการบริหารจัดการและผู้บริหาร ด้านส่งเสริมผู้เรียนและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ส่วนปัญหาการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู ด้านการบริหารจัดการและด้านส่งเสริมผู้เรียน 2) ผลการสร้างและพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 16 องค์ประกอบย่อยได้แก่ ประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการและผู้บริหารมี 7 องค์ประกอบ ประสิทธิภาพด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมี 5 องค์ประกอบ และประสิทธิภาพด้านคุณภาพผู้เรียนมี 4 องค์ประกอบ 3. ผลการทดลองใช้ระบบบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 3 แห่ง ตามวงจร PDSA ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา มีการร่วมนิเทศติดตาม และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการประสิทธิภาพ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีแผนกสามัญศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการและผู้บริหาร ตามลำดับ ผลจากการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญของผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน พบว่า มี 3 องค์ประกอบหลัก และ 17 ตัวชี้วัด รูปแบบมีความเป็นไปได้ และมีประสิทธิภาพ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยของความเป็นไปได้คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ด้านการบริหารจัดการและผู้บริหาร ด้านคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ ความมีประสิทธิภาพเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ด้านการบริหารจัดการและผู้บริหาร ด้านคุณภาพผู้เรียนตามลำดับ

คำสำคัญ : รูปแบบบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนพระปริยัติธรรม

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

³ อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Abstract

This research has the following objectives (1) to study the condition, problem and development plan of academic affairs administration in the Phrapariyattidhamma School for the effectiveness of its administration. (2) to establish and to develop the effective system for academic administration, and (3) to implement the academic affairs development system. The samples were 404 administrators and teachers from 202 schools. Instruments used were questionnaires, interviews, focus group evaluation, observation forms, conference records of experts, evaluation of development manual. Quantitative and qualitative data were analyzed using statistics such as frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results showed that : 1) The development of academic affairs administration in the Phrapariyattidhamma schools yield effectiveness at a high level both overall and specifically. Highest means were on the management and administrator parameter, promotion of learners' parameter, and teachers' instructional activity parameter respectively. While the problem in development schools' academic affairs was at a medium level. 2) Construction and development of the system on academic affairs administration bases on five experts opinions, it showed that three main elements and sixteen sub-elements were correlated. First main elements were 7 sub-elements. The second main elements were 5 sub-elements. The third main elements were 4 sub-elements. 3) Results of implementation for the model for development of academic affairs administration in the Phrapariyattidhamma schools, based on the PDSA cycle, all administrators and teachers had a better understanding of the development in a high level. The degrees were ranged from teacher instruction parameter, student quality parameter, and the one in management by the administration respectively. Based on the results of a meeting with nine experts, it found that there are three main elements and seventeen indicators were possible to implement and effective. The most level of possibility are ranged from: teacher instruction, management of the administrators, and student quality respectively. While the most level of effectiveness are also ranged from: teacher instruction, management of the administrators, and student quality as well.

Keywords : Academic Administration Model, Phrapariyattidhamma schools

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพ ทุกประเทศจึงให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยต่างก็มุ่งประสิทธิผลให้บุคลากรสามารถที่จะแข่งขันกับนานาชาติอารยะประเทศได้ ซึ่ง Blanchard and Johnson (1982 : 11-13) มองว่าประสิทธิผลเป็นความสามารถของผู้นำหรือผู้บริหารในการปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและเป้าหมายขององค์การ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กล่าวถึงประสิทธิผลไว้ในมาตรา 43 บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ชีระ รุญเจริญ (2546 : 25) ได้กล่าวถึงการบริหารที่มีประสิทธิผลโดยการบริหารด้วยองค์บุคคลและการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสีย วิโรจน์ สารรัตน์ (2548 : 44) ได้กล่าวถึงสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลคือทุกคนต้องมีส่วนร่วม Edmonds (1997 : 19) ได้เสนอแนวคิดโรงเรียน

ประสิทธิผลประกอบด้วยภาวะผู้นำที่แข็งแกร่งของผู้บริหาร ความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียนในระดับสูง การประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วน Stedman (1999 : 56) สรุปว่าลักษณะประสิทธิผลของโรงเรียนคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หลักสูตรที่เน้นทางด้านวิชาการ การใช้และพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับ Reynold (2000 : 41) ได้ระบุว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิผลจะต้องประกอบด้วย ภาวะผู้นำ การจัดระบบของหลักสูตรและการเรียนการสอน การจัดการเวลาเรียนที่เกิดประโยชน์สูงสุด ความเป็นเลิศทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ

การจัดการศึกษาทุกระดับมุ่งพัฒนาประสิทธิผล แต่ผลการประเมินภายนอกรอบสองของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) (2549 : 6) พบว่า ด้านผู้เรียนและผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษายังไม่มาพึงพอใจเท่าที่ควร รวมถึงโรงเรียนพระปริยัติธรรม ซึ่งมีภารกิจในการจัดการศึกษาทั้งทางสายสามัญ สายอาชีพและเรียนรู้ด้านพระปริยัติธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ 2554 : 12) ประสบปัญหาด้านการบริหารและการดำเนินการ การขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ 2554 : 13) จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิผล แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
2. เพื่อพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิผล แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
3. เพื่อทดลองใช้ระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิผล แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประชากรที่ใช้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน 435 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร 435 รูป/คน ครูหัวหน้าวิชาการ 435 รูป/คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จำนวน 202 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 202 รูป/คน ครูวิชาการ 202 รูป/คน รวม 404 รูป/คนได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด 2543 : 45) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น และการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาที่จะทดลองใช้ 1 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกสนทนากลุ่ม แบบประเมินแบบสังเกต แบบบันทึกการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ในเรื่องการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (School Effectiveness)

ซึ่งสรุปเป็น 3 องค์ประกอบดังต่อไปนี้ 1) การบริหารจัดการและผู้บริหาร 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู 3) การส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน

ส่วนกระบวนการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดจากนักวิชาการ คือ กระบวนการ PDSA ประกอบด้วย การวางแผนแบบมีส่วนร่วม (Planning) การลงมือปฏิบัติ (Doing) การศึกษาผลตรวจสอบและประเมินผล (Study) การลงมือปรับปรุงพัฒนา (Action)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน 435 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร 435 รูป/คน ครูหัวหน้าวิชาการ 435 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จำนวน 202 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร 202 รูป/คน ครูวิชาการ 202 รูป/คน รวม 404 รูป/คน ซึ่งได้มาโดยการ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากการเปิดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด 2543) การสุ่มแบบแบ่งชั้น และการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาที่จะทดลองใช้ 1 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินแบบสังเกต แบบบันทึกการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

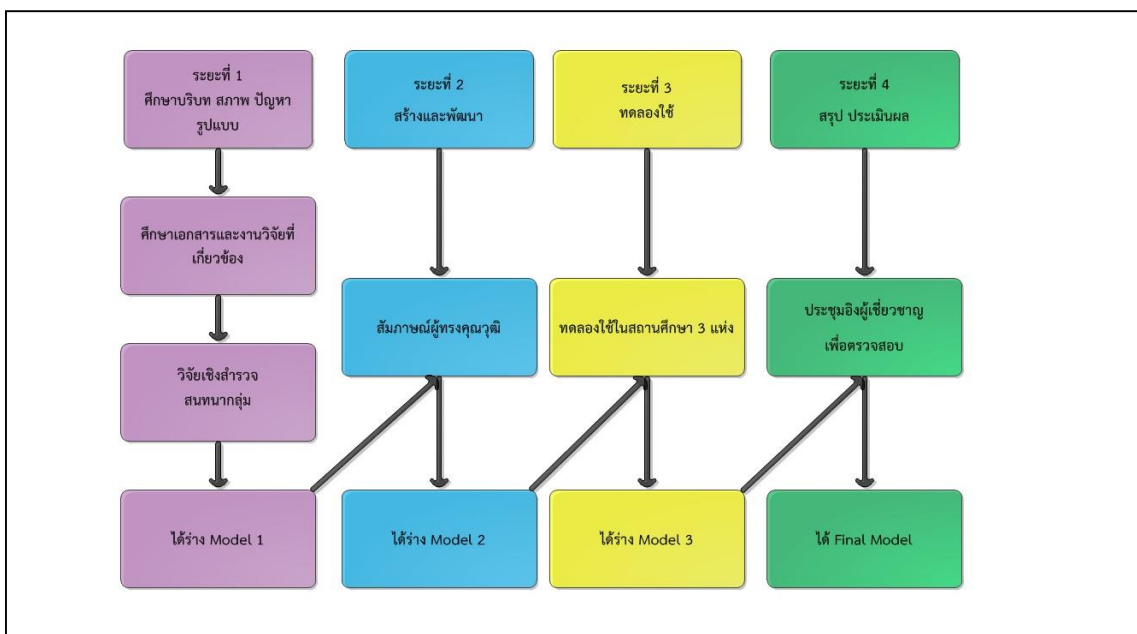
ขั้นตอนการวิจัย เพื่อให้การวิจัยดำเนินการเป็นไปตามกระบวนการระเบียบวิธีวิจัย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม

ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ นำร่าง จากระยะที่ 1 ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ได้แนวทางการพัฒนาระบบงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ การพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ นำไปใช้ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมตามคุณสมบัติที่กำหนด 3 แห่งโดยใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 4 การตรวจสอบและประเมินการพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยการประชุม อิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน

ภาพที่ 1 แสดงวิธีการดำเนินการวิจัย พัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

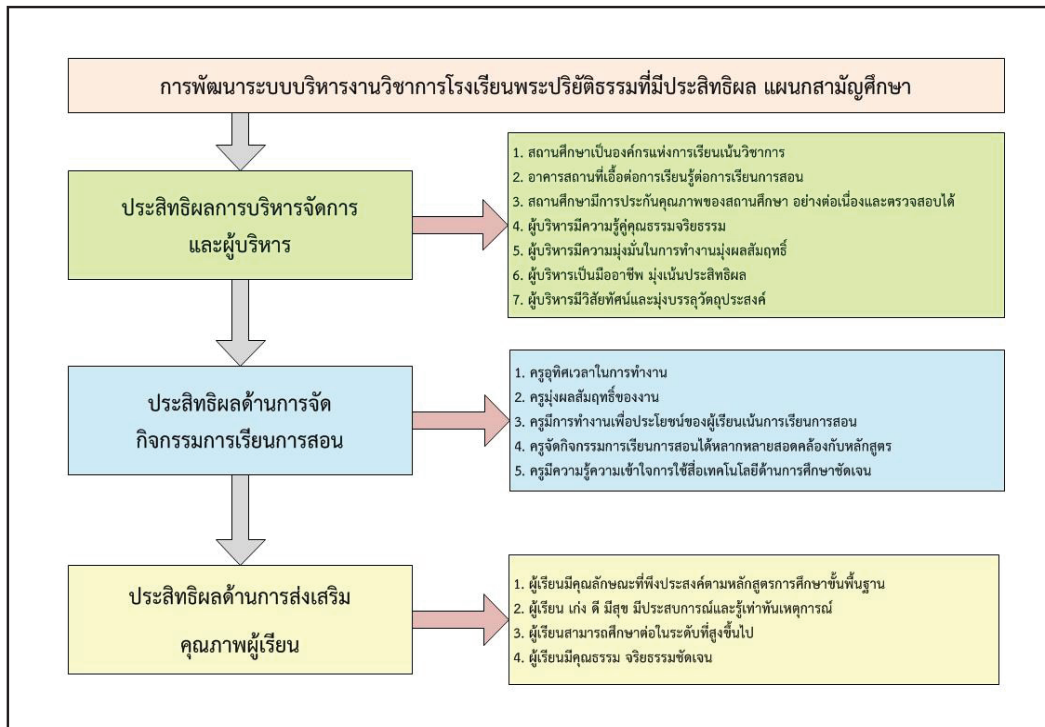
สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียน พระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิภาพ แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สภาพการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยด้านการบริหารจัดการและผู้บริหาร ด้านส่งเสริมผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูตามลำดับ

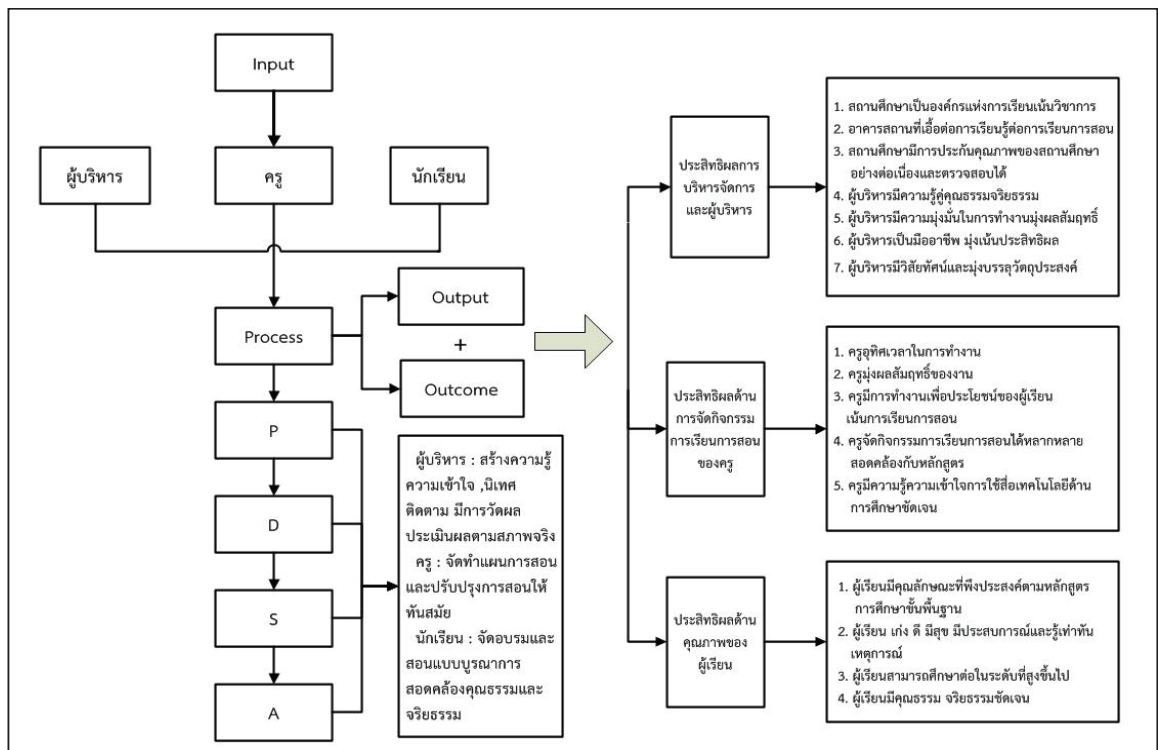
การพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการ ที่มีประสิทธิภาพ สำหรับโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา	สภาพ			ปัญหา		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
1. การบริหารจัดการและผู้บริหาร	4.21	.46	มาก	3.14	.34	ปานกลาง
1.1 สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	4.32	.71	มาก	2.60	.81	ปานกลาง
1.2 อาคารสถานที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.04	.71	มาก	3.34	.68	ปานกลาง
1.3 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและตรวจสอบได้	4.28	.66	มาก	3.30	.71	ปานกลาง
1.4 ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม	4.46	.57	มาก	3.33	.70	ปานกลาง
1.5 ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการทำงาน	4.07	.75	มาก	2.40	.80	มาก
1.6 ผู้บริหารเป็นมืออาชีพ	4.09	.72	มาก	3.66	.77	มาก
1.7 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ชัดเจน	4.20	.66	มาก	3.40	.69	ปานกลาง

การพัฒนากระบบบริหารงานวิชาการ ที่มีประสิทธิผล สำหรับโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา	สภาพ			ปัญหา		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของของครู	3.98	.64	มาก	3.20	.34	ปานกลาง
2.1 ครูใช้เวลาในการทำงาน	4.03	.76	มาก	3.24	.80	ปานกลาง
2.2 ครูมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	4.00	.80	มาก	3.42	.72	ปานกลาง
2.3 ครูมีการทำงานเพื่อ ประโยชน์ของ ผู้เรียนเน้นการเรียน การสอน	4.00	.79	มาก	2.51	.67	ปานกลาง
2.4 ครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอนได้หลากหลายสอดคล้องกับ หลักสูตร	3.91	.78	มาก	3.62	.68	มาก
2.5 ครูมีความรู้ความเข้าใจ ในการใช้สื่อเทคโนโลยีด้านการศึกษา	3.94	.71	มาก	3.60	.69	มาก
3. การส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน	4.16	.53	มาก	2.93	.38	ปานกลาง
3.1 ส่งเสริมผู้เรียนมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐาน	4.03	.71	มาก	3.47	.64	ปานกลาง
3.2 ส่งเสริมผู้เรียนมีความสุข	4.17	.67	มาก	2.54	.86	ปานกลาง
3.3 ส่งเสริมผู้เรียนสามารถ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	4.17	.72	มาก	3.71	.70	มาก
3.4 ส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม	4.26	.70	มาก	2.52	.81	ปานกลาง
โดยรวม	4.12	.46	มาก	3.10	.22	ปานกลาง

2. ผลการสร้างและพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิผล
แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติที่ประสิทธิผล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก
ได้แก่ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและผู้บริหารมี 7 องค์ประกอบย่อย ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนของครูมี 5 องค์ประกอบย่อย และ ประสิทธิภาพด้านคุณภาพผู้เรียนมี 4 องค์ประกอบย่อย

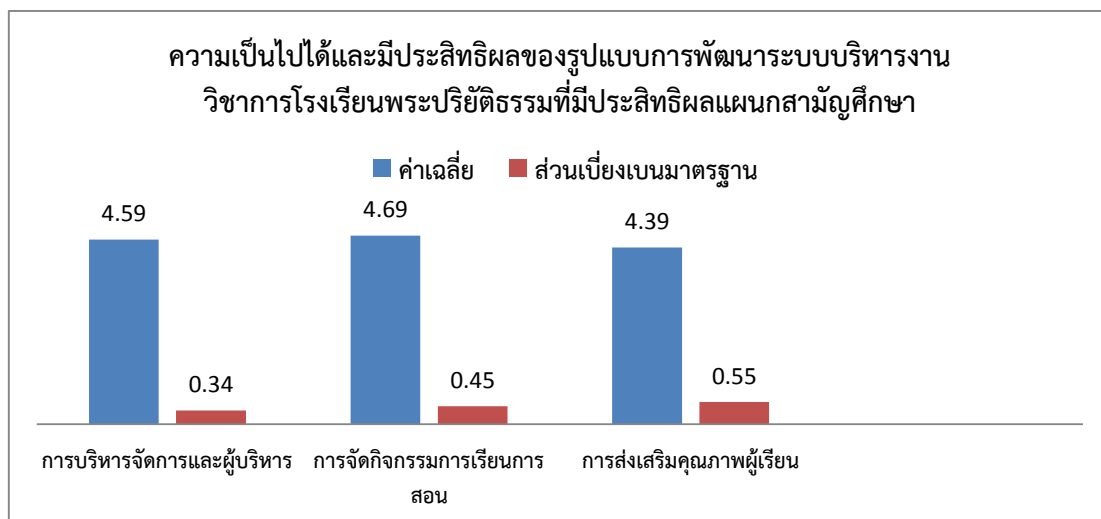

ภาพที่ 2 แสดงผลของการพัฒนารูปแบบระบบบริหารงานวิชาการ

ภาพที่ 3 แสดงรูปแบบการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิภาพ แผนกสามัญศึกษา

3. ผลการทดลองใช้การพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิภาพ แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า กระบวนการพัฒนา มีความเป็นไปได้และมีประสิทธิภาพเรียงตามลำดับดังนี้คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ด้านการบริหารจัดการและผู้บริหาร ด้านคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิภาพ แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการบริหารจัดการและผู้บริหาร ด้านส่งเสริมผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ตามลำดับ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ เนื่องมาจากเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้รับนโยบายในการมุ่งเน้นการเรียนการสอนเช่นเดียวกันกับโรงเรียนขั้นพื้นฐานแต่การบริหารจัดการจะมีการจัดการสอนพระปริยัติธรรมตามหลักทางพุทธศาสนา ที่มุ่งให้ทำดี และใช้หลักธรรมในการจัดการบริหารให้ได้คุณภาพ ทั้งทางโลกและทางธรรมให้โรงเรียนมีผลผลิตที่ดีและผู้เรียนมีคุณภาพ และให้ชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คม ณีสูงเนิน (2553 : 65) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมาผลการวิจัยพบว่า ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการจัดและดำเนินการด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารการวัดและประเมินผล ด้านบริหารครูอาจารย์ และด้านการวางแผนงานวิชาการ ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการในด้านต่างๆ อยู่บ้าง แต่ก็ไม่มากนัก เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ได้รับการอุปถัมภ์หรือสนับสนุนจากวัดที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนเป็นอย่างดี จะมีปัญหาหรืออุปสรรคในการบริหารงานบ้างอันเกิดจากโรงเรียน มีครูจำนวนน้อย ได้รับงบประมาณสนับสนุนน้อยและมีข้อจำกัดเกี่ยวกับทรัพยากรด้านต่างๆ

2. ผลการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิภาพ แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เห็นด้วยใน 3 ด้านหลัก และ 16 องค์ประกอบย่อยซึ่งเพิ่มกระบวนการบริหารให้ชัดเจน ได้แก่ การเป็นผู้นำทางวิชาการ และการวัดผลประเมินผล การสอนของครู และด้านคุณภาพผู้เรียนให้สามารถวัดคุณภาพได้ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้ทรงคุณวุฒิต้องการให้ ด้านการบริหารที่มีคุณภาพ ผู้บริหาร ต้องมีการพัฒนาตนเองในทุกด้าน มีความมุ่งมั่น

ในการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีเทคนิควิธีการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ปรับวิสัยทัศน์ และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ความเป็นมืออาชีพ ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีการบูรณาการการสอนได้อย่างหลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเทคนิคหลักจิตวิทยาในการสอนสามารถใช้สื่อการสอนได้และเป็นมืออาชีพครูต้องมีแผนการสอนและสอนตามแผน ครูสอนไม่ตรงวุฒิต้องมีการพัฒนาตนเองฝึกอบรมเทคนิควิธีการต่างๆ ให้เชี่ยวชาญ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ คัมภีร์ สุตแท้ (2553 : 179) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 2 องค์ประกอบหลัก 17 องค์ประกอบย่อย ครอบคลุมและสอดคล้องกับกฎกระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 29-30) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ที่กำหนดขอบเขตของงานวิชาการไว้ 17 ข้อ

3. ผลการทดลองใช้การพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิภาพ แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่าการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน และองค์ประกอบย่อย 16 องค์ประกอบโดยมุ่งเน้นที่กระบวนการบริหารและด้านผู้บริหารมากขึ้น และปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูมุ่งผลสัมฤทธิ์มากขึ้น ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยและคณะครูและผู้บริหารที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทดลองใช้ได้ประชุมวางแผนร่วมกัน เพื่อศึกษาและสร้างความรู้และความเข้าใจในการนำคู่มือไปใช้ทดสอบความรู้ความเข้าใจ ประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือการพัฒนา ศึกษาสภาพและบริบทของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครู ยังให้ชุมชนมีส่วนร่วม จึงทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรมกับชุมชนมีความใกล้ชิดกว่าโรงเรียนธรรมดา ซึ่งสอดคล้องกับ คัมภีร์ สุตแท้ (2553 : 179) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่สร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการสร้างที่ดี ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบและปรับปรุงแล้ว ครอบคลุมภารกิจงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กมีคู่มือการดำเนินการที่ชัดเจน สามารถนำสู่ การปฏิบัติได้จริงบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ก่อให้เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 181) ได้กำหนดหลักการและแนวคิดในการบริหารงานวิชาการไว้ว่า ยึดหลักให้สถานศึกษาบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่จะส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 1.1 สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติควรมุ่งเน้นการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ การงานอาชีพ และเทคโนโลยีให้มากขึ้น
 - 1.2 สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติและสถานศึกษาควรสร้างและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานสถานศึกษาทั้งด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ชัดเจน
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการในองค์ประกอบอื่น ๆ
 - 2.2 ควรศึกษาเรื่องระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในภูมิภาคอื่นๆ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

คุษณินพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณได้ด้วยคามกรณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กษพร นำนาค อาจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ อาจารย์ ดร.โกวัฒน์ เทศบุตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลย ภูมิพันธุ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อเสนอแนะตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่จนเป็นคุษณินพนธ์ที่เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งมาก และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

คุณประโยชน์และคุณงามความดีที่เกิดจากคุษณินพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาแต่บิดามารดา ครูอุปัชฌาย์ และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนจนผู้วิจัยสามารถดำรงตนและบรรลุผลสำเร็จในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กองพุทธศาสนศึกษา. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2554.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ ตามกฎกระทรวง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์. 2550.
- คม ณีสูงเนิน. ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, 2553.
- คัมภีร์ สุดแท้. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรคุษณินพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.
- ธีระ รุญเจริญ. สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2547.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- ประสิทธิ์ เขียวศรี. การนำเสนอแบบจำลองการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน . มาตรฐานตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ.2549-2553). กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549.
- วิโรจน์ สารรัตน์. โรงเรียนการบริหารสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ, 2548.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2554.
- Blanchard, K. H. and S. Johnson. **The One-Minute Manager**. New York : Memillan, 1958.
- Edmonds, Ronald R. "Effective Schools for the Urban Poor," **Educational Leadership**. 7,11 (March 1979) : 19-20.
- Ronald, W. Human. **Resources Administration in Education A Management Approach**. Boston : Allyn and Bacon, 2000.
- Stedman, Lawrence C. "IT's Time We Chance the Effective Schools Formula," **Kappan**. 69, 3 (January 1987) : 55.